EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 26.11.2019
COM(2019) 604 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Letno poročilo 2019
o izvajanju instrumentov Evropske unije za financiranje zunanjega delovanja v letu 2018

{SWD(2019) 409 final}

Globalne zaveze

EU si je zaradi dolgotrajnih konfliktov po vsem svetu, strateških sporov med svetovnimi silami, podnebnih sprememb in digitalne preobrazbe naših družb prizadevala za večstranske rešitve za skupne izzive. Leta 2018 je uporabila vse instrumente in orodja politike, ki jih je imela na voljo, vključno z diplomatskimi, varnostnimi, trgovinskimi, razvojnimi in humanitarnimi ukrepi, da bi dosegla mirnejšo, trajnostnejšo in uspešnejšo prihodnost.

EU spodbuja dialog o vrednotah in globalnih izzivih s ključnimi partnerji po vsem svetu. Mir in varnost, človekove pravice, enakost spolov in podpora žensk so v središču vseh politik EU. V tem poročilu je predstavljena poraba EU za mednarodni razvoj, humanitarno pomoč, zunanjo politiko in širitev v letu 2018[1] ter prikazano, kako je EU kot največje trgovinsko območje na svetu in donator pomoči izboljšala milijone življenj v več kot 120 državah.

EU je leta 2018 v uradno razvojno pomoč vložila 74,4 milijarde EUR, pri čemer je 13,2 milijarde EUR upravljala Evropska komisija. To je več kot preostali svet skupaj in znaša več kot polovico te pomoči na svetovni ravni.

EU kot močan svetovni akter

EU je še naprej izvajala svojo globalno strategijo za zunanjo in varnostno politiko ter krepila obrambo in varnost Unije in njenih držav članic.

Zdaj v okviru svojih misij po vsem svetu daje večji poudarek usposabljanju in strokovnemu znanju v okviru krepitve zmogljivosti. Kot del tega pristopa je bilo prvo povečanje zmogljivosti za varnostne in razvojne pobude vključeno v misije EU v Srednjeafriški republiki, na Maliju in v Somaliji. 8 milijard EUR je bilo namenjenih spodbujanju stabilnosti v Sahelu. EU in Niger, ki je predsedoval skupini G5 Sahel, sta februarja organizirala konferenco držav skupine G5 Sahel, ki je predstavljala mejnik pri pripravi skupnih sil za reševanje izzivov, vključno s terorizmom, organiziranim kriminalom, podnebnimi spremembami in demografsko rastjo.

EU je spodbujala kibernetsko varnost in povezljivost z uvedbo Svetovnega tehnološkega foruma[2], ki pomaga pri dogovarjanju o skupnih rešitvah za izzive, ki jih prinaša tehnologija.

Strategija Komisije za Zahodni Balkan iz leta 2018[3], ki je bila objavljena februarja, je dala velik zagon evropski poti regije.

---

[1] Glavni instrumenti, zajeti v tem poročilu, so: Evropski razvojni sklad (ERS); instrument za financiranje razvojnega sodelovanja, Evropski instrument sosedstva, instrument za predpristopno pomoč (IPA II), instrument za prispevanje k stabilnosti in miru, evropski instrument za demokracijo in človekove pravice (EIDHR), instrument partnerstva, instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti (INSC), sklep o Grenlandiji, humanitarna pomoč, skupna zunanja in varnostna politika (SZVP), makrofinančna pomoč, Jamstveni sklad za zunanje ukrepe (tj. mandat Evropske investicijske banke za zunanja posojila in instrument Euratoma za posojila), Evropski sklad za trajnostni razvoj, mehanizem Unije na področju civilne zaščite, Prostovoljci EU za humanitarno pomoč.

[2] https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/62657/global-tech-panel_en.

Dosežen je bil velik napredek pri doseganju mejnikov Pariškega sporazuma, agende za trajnostni razvoj do leta 2030, jedrskega dogovora z Iranom in globalnega dogovora OZN o migracijah. EU je prevzela tudi vodilno vlogo pri spodbujanju proste in pravične trgovine ter pri podpori reformi Svetovne trgovinske organizacije.

Sodelovanje v političnem forumu OZN na visoki ravni in forumu o financiranju za razvoj je bila pomembna prednostna naloga, EU pa je napovedala prenovljeno partnerstvo med EU in OZN za razvoj. EU je prav tako izrazila močno podporo reformam razvojnega sistema OZN.

Izvajanje Agende 2030 in Evropskega soglasja o razvoju

Agenda OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 je v središču politike EU na področju mednarodnega sodelovanja in razvoja, leta 2015 pa so jo sprejele vse države članice OZN. Je načrt za mir in blaginjo za ljudi in planet ter vključuje 17 ciljev trajnostnega razvoja.

Evropsko soglasje o razvoju iz leta 2017 je skupna vizija in okvir za ukrepe za razvojno sodelovanje za EU in njene države članice. Razvojno politiko EU usklajuje z Agendo 2030. Soglasje prispeva k ciljem in načelom zunanjega delovanja EU, kot je določeno v Lizbonski pogodbi, ter podpira globalno strategijo EU za zunanjo in varnostno politiko.

Zavezništvo Afrike in Evropske unije

EU je leta 2018 začela izvajati zavezništvo Afrike in Evropske unije za trajnostne naložbe in delovna mesta. Ta pristop pomeni korenito spremembo za partnerstvo EU z Afriko. Zavezništvo s povečevanjem naložb, privabljanjem več zasebnih vlagateljev, razširitvijo trgovine, izboljšanjem poslovnega okolja ter podpiranjem izobraževanja in spretnosti za zaposlovanje nadgrajuje zaveze, sprejete na vrhu Afriške unije in EU leta 2017. Zavezništvo je korenit premik od odnosa med donatorjem in prejemnikom k partnerstvu enakopravnih[4].

Večletni finančni okvir

Komisija je v okviru priprav na naslednji večletni finančni okvir junija 2018 sprejela svoj predlog instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI). S tem instrumentom se bo racionalizirala arhitektura zunanjega delovanja EU ter zagotovile večja prožnost, skladnost in učinkovitost instrumentov financiranja. Prek njega se bo tudi usmerjal največji delež financiranja zunanjega delovanja EU, saj njegov proračun za obdobje 2021–2027 znaša 89,2 milijarde EUR. Pogajanja s Svetom in Evropskim parlamentom še potekajo[5].

Boljše sodelovanje z državami članicami EU

EU in njene države članice si skupaj prizadevajo za sprejetje evropskega pristopa k razvojnemu sodelovanju v okviru Evropskega soglasja o razvoju in ciljev trajnostnega razvoja. Glavne značilnosti so skupno načrtovanje programov, skupni okviri za rezultate in

[3] Verodostojna širitvena perspektiva in okrepljeno sodelovanje EU z Zahodnim Balkanom (COM(2018) 65 final).
[4] https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/factsheet-africaeuropeallianceprogress-18122018_en.pdf.
[5] https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/european-consensus-on-development-final-20170626_en.pdf.

skupno izvajanje. Do leta 2018 je obstajalo 23 dokumentov skupnega načrtovanja programov, skupno načrtovanje programov pa je potekalo še v 17 partnerskih državah.

Načrt za zunanje naložbe

Načrt za zunanje naložbe je ambiciozna pobuda za povečanje naložb po vsej Afriki in sosedstvu, od katerih bodo imele koristi tudi Evropa in partnerske države. Poleg tega je njegov namen prispevati k ciljem trajnostnega razvoja ter razširja trajnostne javne in zasebne naložbe na področju gospodarskega in socialnega razvoja s posebnim poudarkom na dostojnem delu. Pričakuje se, da bo s prispevkom EU v višini 4,5 milijarde EUR do leta 2020 spodbudil naložbe v vrednosti do 44 milijard EUR.

Usklajenost politik za razvoj

EU cilje razvojnega sodelovanja upošteva v vseh politikah, vključno z Agendo 2030, prek procesa „skladnosti politik za razvoj“. S tem se zmanjšajo neskladja in podvajanje med politikami ter poveča učinkovitost razvojnega sodelovanja. Posebna pozornost bo namenjena skladnosti med politikami zunanjega razvoja EU na eni strani ter industrijskimi politikami EU in politikami EU za MSP na drugi strani.

Svetovni vpliv

Globalna strategija EU za zunanjo in varnostno politiko usmerja odziv EU na svetovne izzive. V tem oddelku je predstavljeno, kako je EU okrepila svoj položaj kot združena in zanesljiva partnerica. Povzeto je tudi, kako si je EU prizadevala za zmanjšanje revščine in zagotovitev trajnostnega razvoja ter hkrati spodbujala demokracijo, mir in varnost.

Afrika

EU in Afrika sta se osredotočili na izvajanje rezultatov vrha Afriške unije in EU leta 2017, pri čemer EU podpira Agendo 2063 Afriške unije in gospodarsko povezovanje celine prek afriškega celinskega območja proste trgovine (ACFTA). Vse to je bilo združeno z začetkom izvajanja zavezništva Afrike in Evropske unije. Napredek je bil dosežen tudi pri spodbujanju mednarodnega upravljanja oceanov in v zvezi s svetovnim paktom za okolje, s katerim se bodo opredelile vrzeli v mednarodnem okoljskem pravu in instrumentih, povezanih z okoljem. Na celinski, regionalni in nacionalni ravni so bile izvedene številne pobude (npr. donatorska konferenca za podporo prehodu na stabilno demokratično vlado).

Nadaljevala so se pogajanja o prenovljenem partnerstvu s skupino afriških, karibskih in pacifiških držav (AKP) v prizadevanjih, da bi leta 2020 nasledilo sporazum iz Cotonouja.

Regija širitve

Strategija Komisije za Zahodni Balkan iz februarja 2018 je zagotovila veliko spodbudo za evropsko pot regije in ponovno potrdila prihodnost Zahodnega Balkana kot sestavnega dela EU. Voditelji EU so na vrhu med EU in Zahodnim Balkanom v Sofiji maja 2018 ponovno potrdili, da odločno podpirajo evropsko perspektivo regije, partnerice z Zahodnega Balkana pa so ponovno potrdile zavezanost tej perspektivi, ki je njihova trdna strateška izbira.

Komisija je aprila 2018 sprejela svoj letni širitveni sveženj in priporočila začetek pristopnih pogajanj z Albanijo in Severno Makedonijo.

Instrument EU za begunce v Turčiji[6] je še naprej podpiral begunce in gostiteljske skupnosti. Prva tranša sredstev v višini 3 milijard EUR se bo porabila za 72 projektov. Komisija je leta 2018 začela izplačevati dodatne 3 milijarde EUR za obdobje 2018–2019.

Evropsko sosedstvo

Evropska sosedska politika EU je še naprej podpirala in spodbujala stabilnost, varnost in blaginjo v sosedstvu ter razvijala močna partnerstva z državami vzhodno in južno od njega.

Na vzhodu je leta 2018 izvajanje 20 ciljev do leta 2020 dobro napredovalo. Delo se nadaljuje s šestimi partnerskimi državami[7], zlasti v zvezi s pravosodno reformo in zagotavljanjem spodbudnega okolja za civilno družbo. Gruzija, Moldavija in Ukrajina so si prizadevale za izvajanje svojih pridružitvenih sporazumov, Komisija pa je sprejela enotni okvir podpore za Azerbajdžan (2018–2020) in sveženj posebnih ukrepov za Belorusijo. Nadaljevalo se je zagotavljanje humanitarne pomoči Ukrajini. Komisija je začela tudi izvajanje Celovitega in okrepljenega sporazuma o partnerstvu med EU in Armenijo iz novembra 2017.

Na jugu je EU po vsej regiji in z vsemi partnerskimi državami še naprej spodbujala socialno-ekonomski razvoj in pravno državo, hkrati pa si prizadevala za regionalno povezovanje v sredozemski regiji. EU je obravnavala tudi humanitarne in politične izzive v zvezi z raznimi krizami, zlasti v Siriji in Libiji. To je vključevalo podporo sirskim beguncem in gostiteljskim skupnostim (zlasti v Libanonu, Jordaniji in Turčiji) prek regionalnega skrbniškega sklada Evropske unije za odziv na krizo v Siriji. EU je prek oddelka za Severno Afriko Skrbniškega sklada EU za Afriko prispevala k temu, da je bilo več tisoč oseb deležnih pomoči pri prostovoljnem vračanju oziroma evakuiranih iz Libije, ter h konkretnim zaščitnimi ukrepom za ranljive osebe, ki jih je prizadel konflikt, hkrati pa še naprej prispevala k ukrepom za obravnavo nezakonitih migracij. EU in Tunizija sta se dogovorili o strateških prednostnih nalogah za obdobje 2018–2020, EU pa je sprejela enotni okvir podpore za Alžirijo (2018–2020). Pripravljeni so bili prvi osnutki prednostnih nalog partnerstva za Palestino in Izrael, akcijski načrti pa so bili podaljšani za tri leta.

Azija, Srednja Azija in Pacifik

Voditelji so se na azijsko-evropskem srečanju leta 2018 dogovorili, da bodo izboljšali sodelovanje na področju trgovine, varnosti in okolja. Obnovili so podporo mednarodnemu redu, ki temelji na pravilih, in odprtemu svetovnemu gospodarstvu.

Srednja Azija je slabo povezana z glavnimi območji poselitve v Evropi in Aziji, prosto gibanje ljudi ter prosti pretok blaga, storitev in idej pa sta omejena. Fizična infrastruktura je na splošno slabe kakovosti, digitalna povezljivost pa je slaba. Namen strategije EU za povezovanje Evrope in Azije iz leta 2018 je izboljšati povezljivost v Srednji Aziji. Strategija

[6] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/migration_en.
[7] Armenijo, Azerbajdžanom, Belorusijo, Gruzijo, Moldavijo in Ukrajino.

ne zajema le infrastrukture in vključuje ukrepe za odpravljanje regulativnih ovir za gibanje oz. pretok.

EU je pokazala svojo zavezanost aktivni varnostni navzočnosti EU in sodelovanju z Azijo na dvostranski, regionalni in svetovni ravni ter ostala zavezana stalnim diplomatskim prizadevanjem za denuklearizacijo Demokratične ljudske republike Koreje, tako s pogovori s partnerji kot tudi s sankcijami. V Mjanmaru je še naprej pomagala beguncem, pripadnikom ljudstva Rohinga. Podprla je tudi prizadevanja za mir v Afganistanu.

EU je podprla dejavnosti za spodbujanje modrega gospodarstva in ohranjanja v okviru partnerstva pacifiških držav in EU na področju morij, katerega cilj je okrepiti odpornost pacifiških otokov proti podnebnim spremembam.

Latinska Amerika in Karibi

EU, Latinska Amerika in Karibi so julija 2018 na ministrskem zasedanju nadaljevali svoja prizadevanja za oblikovanje prihodnjega partnerstva v raznolik model, s poudarkom na trgovini, naložbah, raziskavah, inovacijah, izobraževanju, digitalni agendi in skupnih vrednotah. Regionalni instrument EU za razvoj v prehodu se odziva na razvojne izzive držav pri prehodu na višje stopnje dohodka.

EU je še naprej podpirala izvajanje mirovnega sporazuma v Kolumbiji in hkrati spremljala socialno-ekonomske in politične razmere v Venezueli ter si močno prizadevala za posodobitev pridružitvenih sporazumov s Čilom in Mehiko. Prizadevala si je tudi za sklenitev pridružitvenega sporazuma z državami Mercosurja.

Delo na področju okolja v okviru skupnega raziskovalnega prostora Skupnosti latinskoameriških in karibskih držav (EU-CELAC) je bilo osredotočeno na sodelovanje pri pretvorbi bioloških odpadkov, spodbujanje raziskav za trajnostna mesta in ureditev možnosti za izmenjavo znanstvenikov.

Cilji trajnostnega razvoja

EU je vse leto 2018 podpirala izvajanje Agende 2030 in njenih ciljev, ki zagotavljajo skupen pristop k razvojni politiki. Na naslednjih straneh je povzet prispevek EU k doseganju ciljev trajnostnega razvoja, vključno z nekaterimi pomembnimi rezultati v okviru ukrepov in partnerstev, ki jih financira EU[8].

Cilj 1 – odprava revščine

Skrajna revščina se zmanjšuje, vendar ne dovolj hitro. Brez obsežnih sprememb politike bo do leta 2030 v skrajni revščini živelo 480 milijonov ljudi.

[8] Rezultati so v glavnem zabeleženi v skladu z okvirom EU za rezultate pri mednarodnem sodelovanju in razvoju, nanašajo pa se na izbor ukrepov, ki jih je financirala EU ter so se izvajali ali zaključili leta 2018.

EU si je še naprej prizadevala za odpravo številnih temeljnih vzrokov revščine, vključno z neenakostjo in nezadostno izobrazbo, zdravstvom in socialno zaščito. Zlasti je pomagala oslabiti povezavo med revščino, konflikti, nestabilnostjo in prisilnim razseljevanjem. Leta 2018 je bilo razseljenih več kot 68 milijonov ljudi, EU pa si je prizadevala, da bi pomagala preprečiti, da bi prisilno razseljevanje postalo dolgoročno, ter hkrati razseljenim ljudem pomagala zmanjšati odvisnost od pomoči.

Da bi EU pomagala izkoreniniti revščino, na 90 ozemljih izvaja 270 programov proračunske podpore. Ti so v celoti usklajeni z razvojnimi politikami, prednostnimi nalogami, cilji in sistemi partnerskih držav v okviru izvajanja ciljev trajnostnega razvoja. Proračunska podpora EU se vse bolj osredotoča na države z majhnimi dohodki. To vključuje pomoč nestabilnim državam pri ponovni vzpostavitvi osnovnih državnih funkcij in izboljšanju njihove odpornosti.

EU je odločilno prispevala k novima globalnima dogovoroma OZN o beguncih in migracijah ter tako imela ključno vlogo pri mobilizaciji mednarodne skupnosti za reševanje temeljnih vzrokov revščine.

Pomoč EU je prejelo **1,5 milijona** migrantov, prisilno razseljenih ljudi in članov gostiteljskih skupnosti (2018).

Cilj 2 – odprava lakote

Huda lakota se po letih zmanjševanja ponovno povečuje, zlasti zaradi konfliktov, naravnih nesreč in spremembe podnebja. EU je finančno pomoč za prehransko varnost povečala za 14,7 % (2014–2018) in je na dobri poti, da izpolni svoje zaveze glede prehrane, saj je 71 % ciljne 3,5 milijarde EUR že dodeljenih, zaradi česar se bo do leta 2025 preprečil zaostanek v razvoju pri 4,7 milijona otrok.

EU in njene države članice sodelujejo s partnerji pri obravnavanju vseh oblik lakote, deloma s spodbujanjem trajnostnega in odpornega kmetijstva, ki je lahko močno gonilo rasti, ustvarjanja delovnih mest in zmanjšanja revščine. EU je leta 2018 mobilizirala 140 milijonov EUR za spodbujanje trajnostnega kmetijstva.

Dostop do podpore EU je imelo več kot **12 milijonov** ljudi, ki jih je prizadela neustrezna prehranska varnost (2018).

Cilj 3 – zdravje in dobro počutje

Zdrave družbe so srečnejše, produktivnejše in uspešnejše.

Zato EU in njene države članice spodbujajo zdravje v vseh politikah in si v vseh sektorjih prizadevajo za izboljšanje kakovosti, pokritosti in cenovne dostopnosti zdravstvenega varstva. EU je še naprej zagotavljala 2,6 milijarde EUR, namenjene zdravstvenim ukrepom

za obdobje 2014–2020. Komisija se je zavezala, da bo Globalnemu skladu za boj proti aidsu, tuberkulozi in malariji za obdobje 2017–2020 namenila 475 milijonov EUR. Zaradi tega je do leta 2018 11,5 milijona ljudi prejelo zdravljenje okužbe z virusom HIV, ki rešuje življenja, odkritih in ozdravljenih je bilo 5 milijonov primerov tuberkuloze, razdeljenih 197 milijonov mrež proti komarjem in zdravljenih 108 milijonov primerov malarije[9]. Poleg tega je Komisija Svetovni zdravstveni organizaciji dodelila nepovratna sredstva v višini 28 milijonov EUR za obdobje 2016–2018 v podporo partnerskemu programu univerzalnega zdravstvenega varstva za izboljšanje usklajevanja donatorjev, učinkovitosti pomoči in zdravstvenih sistemov v 28 partnerskih državah.

S podporo EU je bilo v celoti imuniziranih skoraj **64 milijonov** enoletnikov (2018).

Cilj 4 – kakovostno izobraževanje

Izobraževanje je ključno za samostojno, zdravo in trajnostno življenje.

EU in njene države članice največ prispevajo h Globalnemu partnerstvu za izobraževanje, ki krepi zagotavljanje osnovnega izobraževanja v revnih državah in državah, ki so jih prizadele krize. EU je dodala dodatnih 100 milijonov EUR k obstoječi zavezi v višini 375 milijonov EUR za obdobje 2014–2020. Komisija je maja 2018 objavila sporočilo o izobraževanju v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah, v katerem je pozvala k usklajenemu pristopu pri zagotavljanju humanitarne in razvojne pomoči[10]. Izobraževanje v izrednih razmerah in zaveza glede neprezrtja sta ostala politični prednostni nalogi. EU je leta 2018 svoj proračun za izobraževanje v izrednih razmerah povečala na 8 % humanitarne pomoči (več kot 90 milijonov EUR).

EU partnerskim državam še naprej pomaga povečati možnosti za izobraževanje in zaposlovanje posameznikov prek programa Erasmus+. V obdobju 2015–2017 se je več kot 120 000 visokošolskih študentov in članov univerzitetnega osebja gibalo med Evropo in partnerskimi državami v okviru programa Erasmus+. Leta 2018 je bila v okviru širših prizadevanj za reševanje izobraževalnih potreb mladih v evropskem sosedstvu v Tbilisiju ustanovljena prva evropska šola vzhodnega partnerstva.

S podporo EU je bilo v izobraževanje vključenih več kot **10 milijonov** otrok (2018).

Cilj 5 – enakost spolov

Ženske in dekleta po vsem svetu so še naprej žrtve diskriminacije in nasilja.

Komisija se je leta 2018 približala svojemu cilju glede spodbujanja enakosti spolov v 85 % svojih projektov do leta 2020. Dosežki vključujejo Spotlight, pobudo EU in OZN za odpravo

[9] https://www.theglobalfund.org/media/7741/corporate_2018resultsreport_report_en.pdf.
[10] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0304&from=sl.

nasilja na podlagi spola, s proračunom v višini 500 milijonov EUR (2017–2019), in osem novih programov za boj proti nasilju na podlagi spola v Afriki (220 milijonov EUR). EU je v okviru Unije za Sredozemlje vzpostavila sistem za spremljanje napredka pri enakosti spolov v južnem sosedstvu.

Zaradi izboljšanja enakosti spolov bi se lahko svetovno gospodarstvo do leta 2025 povečalo za 10,6 milijarde EUR[11]. EU je za zagotovitev, da bodo lahko vsi državljani izpolnili svoj polni potencial ne glede na spol, podprla nove projekte za spodbujanje zaposlovanja žensk, zaščito begunk ter podporo ženskam in dekletom v konfliktnih regijah. Trije ukrepi instrumenta partnerstva so pomagali tudi povečati zavezanost delodajalcev enakosti spolov. Nove dejavnosti v državah, ki niso članice EU, podprte z instrumentom za prispevanje k stabilnosti in miru, so prav tako spodbujale vlogo žensk v prizadevanjih za mir.

V okviru pobude Spotlight z OZN je bilo **500 milijonov EUR** namenjenih odpravi nasilja nad ženskami in dekleti po vsem svetu.

Cilj 6 – dostop do čiste vode in sanitarij

Na planetu zmanjkuje čiste vode.

Pritisk na vodne vire narašča že desetletja zaradi rasti prebivalstva, industrializacije in drugih dejavnikov.

EU je največja donatorka humanitarnim ukrepom v sektorju dostopa do oskrbe z vodo, sanitarnih storitev in higiene, saj vsako leto dodeli približno 200 milijonov EUR za izboljšanje dostopa do varne vode med humanitarnimi krizami.

Svet je leta 2018 v sklepih o vodni diplomaciji institucije EU in države članice pozval, naj prednostno obravnavajo to vprašanje. EU se je odzvala z vlaganjem v infrastrukturo za najbolj ranljive, spodbujanjem trajnostnega upravljanja voda, vključevanjem uporabnikov vode v odločanje in podpiranjem izmenjave strokovnega znanja.

S podporo EU je imelo do čistejše vode ali izboljšanih sanitarij dostop **723 000 ljudi** (2018).

Cilj 7 – cenovno dostopna in čista energija

Energija je bistveni element večine svetovnih izzivov, vključno z delovnimi mesti, varnostjo, podnebnimi spremembami in proizvodnjo hrane.

Afriška unija in EU sta leta 2018 vzpostavili platformo na visoki ravni za naložbe v trajnostno energijo za razvoj sektorja, EU pa je še naprej podpirala afriško pobudo za

[11] https://www.mckinsey.com/featured-insights/employment-and-growth/how-advancing-womens-equality-can-add-12-trillion-to-global-growth.

obnovljivo energijo (AREI) s prispevkom v višini 1,5 milijarde EUR. Cilj afriške pobude za obnovljivo energijo je doseči vsaj 10 gigavatov novih in dodatnih zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov do leta 2020 in vsaj 300 gigavatov do leta 2030.

Energetska varnost in energijska učinkovitost ostajata prednostni nalogi vzhodnega partnerstva, v okviru programa EU4Energy pa je bilo za njegov program za trajnostno naložbeno okolje in vrednostne verige namenjenega 16,7 milijona EUR. V okviru pobude na visoki ravni za energijsko učinkovitost so se nadaljevali širitev reform za energijsko učinkovitost ter naložbe v državah sosedstva in regijah širitve, medtem ko je instrument partnerstva EU cilj trajnostnega razvoja 7 podpiral prek ukrepov za cenovno dostopno in čisto energijo.

S podporo EU je dostop do električne energije dobilo več kot **16,8 milijona ljudi** (skupno v obdobju 2014–2018).

Cilj 8 – dostojno delo in gospodarska rast

Dostojne zaposlitvene možnosti in trajnostna gospodarska rast sta bistvenega pomena za svetovno blaginjo.

EU je leta 2018 namenila 16,7 milijona EUR programu za trajnostno naložbeno okolje in vrednostne verige, ki spodbuja finančno vključenost in boljše naložbeno okolje v partnerskih državah. Dodatnega 19,2 milijona EUR je bilo namenjenega za boljše delovne pogoje in okoljske standarde v industriji oblačil.

EU je na Zahodnem Balkanu sprejela nov regionalni ukrep, v okviru katerega je namenila 19,8 milijona EUR za pomoč svojim partnerjem pri izvajanju programov gospodarske reforme, razvoj konkurenčnega zasebnega sektorja in izvajanje regionalnega gospodarskega območja.

EU je leta 2018 uvedla „zbirko orodij za poklicno izobraževanje in usposabljanje“, da bi okrepila povezave med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter zasebnim sektorjem v državah v razvoju. Začela je tudi pobudo za krepitev podjetništva in ekonomsko opolnomočenje žensk.

S podporo EU je do finančnih storitev dostopalo več kot **1,1 milijona ljudi** (2018).

Cilj 9 – industrija, inovacije in infrastruktura

Več kot polovica človeštva zdaj živi v mestih, zato so množični prevoz, energija iz obnovljivih virov in digitalne tehnologije pomembnejši kot kdaj koli prej.

EU je še naprej dodeljevala sredstva za multimodalne prometne koridorje (tranzitne poti, ki podpirajo več načinov prevoza in dostop za pešce). Leta 2018 je prispevala tudi

91 milijonov EUR za izboljšanje prevoza za podeželsko prebivalstvo. Ta sredstva so pomagala privabiti naložbe v višini 688 milijonov EUR za medsebojno povezovanje Afrike in izboljšanje prometnih povezav za ljudi na podeželju.

V okviru partnerstva afriških, karibskih in pacifiških držav ter EU je bilo podprtih več kot 350 raziskovalnih centrov, visokošolskih zavodov in inovacijskih partnerjev. Na Zahodnem Balkanu je bil zagotovljen sveženj o povezljivosti, ki zajema 11 projektov na področju prometa z nepovratnimi sredstvi EU v skupni višini 190 milijonov EUR, ki so spodbudila naložbe partnerskih mednarodnih finančnih institucij naložbenega okvira za Zahodni Balkan v višini 1 milijarde EUR.

EU je za povečanje uporabe digitalnih tehnologij mobilizirala **200 milijonov EUR** (2018).

Cilj 10 – zmanjšanje neenakosti

Revščina v svetu se zmanjšuje, vendar še vedno obstajajo velike neenakosti, vključno s plačami in neenakopravnim dostopom do storitev.

Dohodkovna neenakost je še naprej velika v številnih državah, zlasti v državah v razvoju. Države z največjo dohodkovno neenakostjo so v Latinski Ameriki in podsaharski Afriki. Prizadevanja so bila usmerjena v zmanjšanje dohodkovne neenakosti, povečanje dostopa do ničelne tarife za izvoz iz najmanj razvitih držav in držav v razvoju ter pomoč najmanj razvitim državam in majhnim otoškim državam v razvoju. Vendar bo treba pospešiti napredek pri odpravljanju naraščajočih razlik v državah in med njimi[12].

EU je leta 2018 še naprej sodelovala s partnerskimi državami pri ukrepih za odpravo vseh oblik neenakosti. Poudarek je bil na izboljšanju sistemov socialne zaščite, podpiranju splošnega dostopa do kakovostnih javnih storitev in izvajanju protidiskriminacijskih politik ter progresivnih fiskalnih reform. Konec leta 2018 je bilo na primer na območju Afriškega roga, Čadskega jezera, Severne Afrike in Sahela prek nujnega skrbniškega sklada Evropske unije za Afriko odobrenih 187 projektov (v vrednosti 3,6 milijarde EUR) za izboljšanje upravljanja migracij in socialno-ekonomski razvoj.

S podporo EU je od poklicnega usposabljanja ali usposabljanja za pridobitev znanj in spretnosti imelo korist **več kot 1 milijon** ljudi (2013–2018).

Cilj 11 – trajnostna mesta in skupnosti

Mesta prispevajo 80 % svetovnega bruto domačega proizvoda in 70 % emisij ogljika.

Ta cilj se osredotoča na primer na trajnostna in cenovno dostopna stanovanja in promet, zmanjšanje vplivov mest na okolje in povezovanje mest s podeželskimi območji.

[12] https://sustainabledevelopment.un.org/sdg10.

Program sodelovanja pri nadgradnji barakarskih naselij je skupni ukrep EU, afriških, karibskih in pacifiških držav ter Programa OZN za naselja. Program, ki bo pomagal izboljšati 2 milijona življenj, vključuje 160 mest. EU in njeni partnerji so v Tuniziji s tremi zaporednimi programi pomagali sanirati 180 mestnih neformalnih sosesk. Komisija je tudi ustanovna partnerica Svetovne konvencije županov, ki naj bi prispevala k letnemu zmanjšanju emisij CO_2 za 1,3 milijarde ton do leta 2030.

Komisija je v poročilu za leto 2018 poudarila potrebo po obravnavanju izzivov in priložnosti urbanizacije. Objavila je tudi razpis za zbiranje predlogov, da bi podprla približno 20 partnerstev med mesti za trajnostno urbanizacijo v partnerskih državah. Poleg tega bo program mednarodnega sodelovanja mest EU kot del agende za mesta in Pariškega sporazuma okrepil podnebno in mestno diplomacijo.

S podporo EU je strategijo na področju podnebnih sprememb ali v primeru nesreč pripravilo ali vzpostavilo **91 držav** (2018).

Cilj 12 – odgovorna poraba in proizvodnja

Državljani želijo vedeti, da so blago in storitve, ki jih kupujejo, proizvedeni odgovorno.

EU pri sodelovanju tretjih držav s podjetji podpira ukrepe teh tretjih držav na področju prakse trajnostne porabe in krožnega gospodarstva ter spodbuja ukrepe zasebnega sektorja. Podpora EU zajema številne sektorje in vrednostne verige, kot so tekstil, minerali, kmetijski proizvodi, odpadki in turizem.

Spodbujanje trajnostne potrošnje je vključeno v vse ustrezne instrumente EU za zunanje financiranje. Leta 2018 je s podporo EU 6 500 mikro, malih in srednjih podjetij izvajalo prakse trajnostne porabe in proizvodnje. Ta podpora vključuje instrument za financiranje razvojnega sodelovanja, v okviru katerega se financirajo pobude, kot so „Preklopite na zeleno“, Evropski razvojni sklad, instrument partnerstva in instrument za prispevanje k stabilnosti in miru.

Od leta 2008 je bilo v okviru regionalnih programov pobude „Preklopite na zeleno“ v Aziji, Afriki in Sredozemlju financiranih več kot **150 zelenih poslovnih projektov** v vrednosti več kot **250 milijonov EUR**, kar je pripomoglo k izboljšanju praks v približno **90 000 mikro, malih in srednjih podjetjih** ter ohranitvi **350 000 delovnih mest**.

Cilj 13 – podnebni ukrepi

Podnebne spremembe so odločilno vprašanje našega časa.

EU se je zavezala, da bo v obdobju 2014–2020 20 % svojega proračuna namenila podpori ukrepom, povezanim s podnebjem. Ta cilj velja tudi za njeno zunanje delovanje. EU je na tem področju partnerskim državam v razvoju pomagala, da so izpolnile svoje obveznosti iz

Pariškega sporazuma z osredotočanjem na blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje.

EU je premisleke o podnebnih spremembah sistematično vključevala v različne sektorje svojega portfelja sodelovanja. Približno 55 % prispevkov EU k podnebnim ukrepom v obdobju 2014–2017 je bilo posledica vključevanja podnebnih ukrepov v njeno politiko na področju kmetijstva, prehranske varnosti in energije.

V vzhodnem sosedstvu je program EU4Climate države vzhodnega partnerstva še naprej podpiral pri razvoju in izvajanju politik, povezanih s podnebjem, kar je prispevalo k zmanjšanju emisij, izboljšanju odpornosti na podnebne spremembe in izpolnjevanju zavez iz Pariškega sporazuma. V okviru Zelenega podnebnega sklada, ki je bil ustanovljen na podlagi Okvirne konvencije Organizacije združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCC) in katerega namen je državam v razvoju pomagati pri praksah za prilagajanje in blažitev za boj proti podnebnim spremembam, je bilo do avgusta 2019 izvedenih 111 projektov in doseženih 310 milijonov upravičencev.

S podporo EU se je preprečil nastanek **18,4 milijona** ton emisij toplogrednih plinov (skupaj za obdobje 2014–2018).

Cilj 14 – življenje v vodi

Zaradi človekovih dejavnosti in njihovega vpliva na stopnjevanje podnebnih sprememb se zmanjšuje biotska raznovrstnost, poslabšujejo se vremenske razmere in dviguje se morska gladina.

EU je leta 2018 za koralni trikotnik v jugovzhodni Aziji namenila 10 milijonov EUR. Projekti bodo podprli upravljanje ekosistemov, prilagajanje podnebnim spremembam in širitev ter upravljanje in okrepitev omrežja zaščitenih morskih območij in malega trajnostnega ribolova. Nov podporni program z državami AKP, vreden 35 milijonov EUR, je namenjen zaščiti in upravljanju biotske raznovrstnosti v državah v razvoju. 17 milijonov EUR bo pacifiškim državam pomagalo pri oblikovanju programov ravnanja z odpadki ter reševanju izzivov na področju zdravja, morskih odpadkov in biotske raznovrstnosti. V Sredozemlju je bil sprejet program GreenMed III (48 milijonov EUR) za spodbujanje učinkovite rabe virov, trajnostne porabe in proizvodnje ter sanacij.

S pomočjo, zagotovljeno v okviru pobud EU, je bilo zaščitenih **2 700 km^2** morskih območij (2018).

Cilj 15 – življenje na kopnem

Skrb vzbujajoče zmanjševanje biotske raznovrstnosti, povezano z močnim poslabšanjem stanja kopenskih ekosistemov, ima velike posledice za človeštvo[13].

EU je leta 2018 še naprej izpolnjevala svoje zaveze glede trajnostnega upravljanja in uporabe naravnih virov. V okviru Akcijskega načrta za izvrševanje zakonodaje, upravljanje in trgovanje na področju gozdov je 24 državam pomagala pri izboljšanju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, izboljšanju pravnih sistemov, krepitvi nacionalnih in lokalnih zmogljivosti, krepitvi organizacij civilne družbe (zlasti tistih, ki ščitijo domorodna ljudstva) in povečanju skladnosti zasebnega sektorja z nacionalni predpisi. 43,5 milijona EUR je namenila obravnavanju kaznivih dejanj na področju prostoživečih živali in gozdov ter hkrati nadaljevala svoja prizadevanja za zaščito biotske raznovrstnosti.

Zaradi pobud EU je bilo zaščitenih skoraj **7 milijonov hektarjev** ekosistemov (2018).

Cilj 16 – mir, pravičnost in močne institucije

Mir, pravičnost in močne institucije so bistveni za varovanje pravic in varnosti državljanov v EU in zunaj nje.

EU je leta 2018 uvedla več reform za spoštovanje načel dobrega upravljanja, demokracije, pravne države in človekovih pravic v državah vzhodnega in južnega sosedstva. Na Zahodnem Balkanu so bili uvedeni ukrepi za krepitev neodvisnosti in učinkovitosti pravosodja ter opolnomočenje institucij za prispevanje k družbenim spremembam in spodbujanje regionalnega sodelovanja.

EU sodeluje z lokalnimi organi kot partnerji pri upravljanju in razvoju, in sicer z demokratičnim sodelovanjem, spodbujanjem človekovih pravic, sodelovanjem žensk in mladih v javni sferi ter odgovornostjo na več ravneh. Skupna varnostna in obrambna politika, katere proračun je leta 2018 znašal 334,86 milijona EUR, EU omogoča vodilno vlogo v mirovnih operacijah, pri preprečevanju konfliktov in krepitvi mednarodne varnosti. Je sestavni del njenega celovitega pristopa h kriznemu upravljanju.

V tretjih državah se je nadaljevalo izvajanje strateškega okvira za reformo varnostnega sektorja iz leta 2016. EU je dodatno okrepila povezave med prizadevanji za reformo javne uprave ter vključujočimi in učinkovitimi pravnimi postopki in postopki oblikovanja politike ter uporabila „integrirani diagnostični okvir za decentralizacijo“ v petih pilotnih državah. Okvir bo podlaga za načrt za lokalne organe na ravni države.

Instrument za prispevanje k stabilnosti in miru financira dejavnosti na področju odzivanja na krize, preprečevanja konfliktov, graditve miru in pripravljenosti na krizo. Obravnava globalne, regionalne in nastajajoče grožnje. Dejavnosti na podlagi tega instrumenta so se

[13] Poročilo Medvladne platforme za znanstveno politiko o biotski raznovrstnosti in storitvah ekosistemov, 2018.

nadaljevale v partnerskih državah po vsem svetu, na konfliktnih območjih, v pokonfliktnih razmerah in na nastajajočih kriznih območjih.

S podporo EU se je pomoč zagotovila **42 000** žrtvam kršitev človekovih pravic (2018).

Cilj 17 – partnerstva za cilje trajnostnega razvoja

EU in njeni partnerji sodelujejo pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja.

Za izpolnitev ciljev so potrebna partnerstva med vladami (na vseh ravneh), zasebnim sektorjem in civilno družbo. Brez sodelovanja lokalnih organov 60 % od 169 ciljev trajnostnega razvoja ne bo doseženih. Komisija v skladu z vsemi svetovnimi agendami, od načel iz Busana do akcijske agende iz Adis Abebe in Pariškega sporazuma, priznava pomen partnerstev z lokalnimi organi.

Cilj 17 se osredotoča na krepitev teh partnerstev. EU in OZN sta leta 2018 obnovili partnerstvo na področju razvojne pomoči, Komisija pa je še naprej razvijala prilagojena partnerstva za učinkovito razvojno sodelovanje. Poleg tega so države EU in države AKP začele načrtovati svoje sodelovanje po letu 2020, pri čemer je bil cilj skleniti sporazum do konca leta 2019.

Pobuda Spotlight zagotavlja podporo za krepitev lokalnih organizacij, ki si prizadevajo za odpravo nasilja na podlagi spola. EU si je prizadevala tudi okrepiti sodelovanje na področju raziskav in inovacij, kar bo spodbujalo socialno-ekonomski razvoj in podpiralo zunanjo politiko EU. Leta 2018 so pomembne partnerske regije v razvoju približno 225-krat[14] sodelovale pri skupnih projektih programa Obzorje 2020, kar je bilo podprto s prispevkom EU v višini 33 milijonov EUR.

EU je **98 državam** pomagala pri zbiranju prihodkov, krepitvi upravljanja javnih financ in izboljšanju proračunske preglednosti (2018).

[14] Podatki zajemajo Afriko, Srednjo in Latinsko Ameriko ter Združenje držav jugovzhodne Azije (ASEAN).